

OD REDAKCJI

Oddajemy do rąk Czytelników kolejny, 64. numer czasopisma „Folia Bibliologica”, w którym poruszono zagadnienia szeroko pojętego współczesnego bibliotekarstwa oraz funkcjonowania bibliotek, a także problematyki historycznej dotyczącej czasopiśmiennictwa oraz dziejów książki. W prezentowanym tomie znajduje się jedenaście oryginalnych tekstów, uporządkowanych w działach: artykuły, materiały i sprawozdania oraz recenzje. Na końcu zamieszczono erratę do artykułu znajdującego się w 61. numerze „Folia Bibliologica”.

Pierwszą część rocznika otwierają dwa artykuły dotyczące zagadnień prasy prezentujące mało znane, wydawane w pierwszej ćwierci XX wieku, periodyki. Teresa Wałachowska w artykule „*Gazeta Rzeźnicka*” – *gazeta nie tylko dla rzeźników* przybliżyła okoliczności powstania, dzieje oraz tematykę czasopisma zawodowego, wydawanego w Poznaniu od 1914 roku. Było to jedyne wówczas pismo fachowe w języku polskim dla rzeźników i zawodów związanych z rzeźnictwem: masarzy, handlarzy i hodowców. Przedstawione w nim treści dawały pewien obraz aktualnego stanu przemysłu, przetwórstwa i handlu rzeźniczego, obowiązujących przepisów prawnych, weterynaryjnych oraz handlowych. Inny charakter miało czasopismo, które zaprezentowała Hanna Polak w artykule „*Pamiętnik Harbiński*” (1923–1924) – *periodyk kolonii polskiej w Harbinie (Chiny)*. Pismo to było wydawane w mieście Harbin w Chinach w latach 1923–1924, w związku z rosnącymi potrzebami oświatowymi i kulturalnymi przebywających tam Polaków. Mimo że „Pamiętnik Harbiński” wychodził tylko przez dwa lata, to różnorodność i bogactwo jego treści stanowi znaczący wkład w obraz historii prasy polskiej na terenie Mandżurii.

W kolejnym artykule *Wolny dostęp w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – w świetle wyników badań własnych* podjęto próbę wskazania problemów i korzyści wynikających z modernizacji dotychczasowych

rozwiązań związanych ze sposobem korzystania ze zbiorów bibliotecznych. Autorki Agnieszka Gryz oraz Anna Babicz omówiły proces wdrożenia wolnego dostępu w Bibliotece UMCS oraz zasady klasyfikacji Biblioteki Kongresu, a także podsumowały 10 lat funkcjonowania takiej formy korzystania ze zbiorów bibliotecznych, opierając się na badaniu ankietowym, które przeprowadziły wśród Czytelników. Również wykorzystując badania ankietowe Marzena Kopińska, Magdalena Piech oraz Justyna Wojdyła – Autorki tekstu *Biblioteka idealna okiem studenta. Analiza badania ankietowego w Bibliotece Głównej Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie* – podjęły próbę określenia poziomu satysfakcji użytkowników. Przeprowadzona przez nie ankieta pokazała, że użytkownicy dobrze czują się w Bibliotece Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie i chętnie spędzają w niej czas. Oczekują również, aby Biblioteka pełniła swoją tradycyjną rolę miejsca do nauki w spokojnej, cichej atmosferze, a zarazem, aby była przestrzenią spotkań, rozmów ze znajomymi oraz odpoczynku w komfortowych warunkach.

Interesujące zagadnienia związane z wdrażaniem i funkcjonowaniem systemów bibliotecznych poruszają następne opracowania znajdujące się w roczniku. W listopadzie 2022 roku w Bibliotece UMCS w Lublinie wdrożono nowy system Alma oraz wyszukiwarkę PRIMO VE, które stały się tematem prezentowanych tekstów. Anna Strumińska i Urszula Zielińska w artykule *System Alma w pracy Oddziału Udostępniania Zbiorów Biblioteki Głównej UMCS w Lublinie* przedstawiły nowe zadania w kontaktach z czytelnikami w Oddziale Udostępniania Zbiorów związane ze zmianą systemu. Omówiły także kwestie odnoszące się bezpośrednio do pracy bibliotekarzy oraz stawianych im wymagań na stanowiskach pracy po implementacji nowego systemu. Autorki Monika Jaworska i Ewa Rzeska w artykule *Komputeryzacja procesów gromadzenia zbiorów – z doświadczeń Biblioteki Głównej Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie* zaprezentowały proces zmiany stosowanych narzędzi informatycznych, począwszy od lat 90. XX wieku oraz ich wpływ na organizację pracy Oddziału Gromadzenia i Uzupełniania Zbiorów w Bibliotece UMCS. W celu udokumentowania działań związanych ze wspomnianym procesem wykorzystywały metody analizy dokumentów oraz case study. W podsumowaniu Autorki podkreśliły fakt, że wdrożenie najnowocześniejszego systemu bibliotecznego Alma dało możliwości dalszego usprawniania procesów gromadzenia zbiorów bibliotecznych. Ostatni z tekstów dotyczących Almy to artykuł Urszuli Zielińskiej *Dostosowanie funkcjonalności wyszukiwarki PRIMO VE do potrzeb użytkowników katalogu Biblioteki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*. Autorka omówiła zmiany konfiguracyjne w domyślnych ustawieniach wyszukiwarki PRIMO VE, wykorzystując narzędzia dostępne z poziomu systemu Alma. Zaprezentowała rozwiązania wyszukiwawcze dostosowane dla użytkowników katalogu Biblioteki UMCS w Lublinie. Podkreśliła, że przejrzyste udostępnianie informacji o posiadanych zbiorach tradycyjnych i elektronicznych

było głównym założeniem prac związanych z konfiguracją wyszukiwarki PRIMO VE. Podczas niezbędnych konfiguracji i dostosowań zabiegano, aby prezentowane funkcje systemu stanowiły spójną informację dla użytkownika we wszystkich agendach systemu biblioteczo-informacyjnego UMCS. Wdrożenie systemu Alma z wyszukiwarką PRIMO VE wpłynęło na zwiększenie innowacyjności i polepszenie jakości usług bibliotecznych świadczonych czytelnikom.

Ostatni z tekstów w dziale artykuły dotyczy dziejów jednej z ksiązek, znajdującej się w zbiorach Biblioteki UMCS. Autorki Kinga Dobrowolska oraz Iwona Mielniczuk w artykule *Historia ukryta w znakach własnościowych książki. Przyczynek do dziejów książki w Lublinie* zaprezentowały różne tropy historyczne, które niosą ze sobą znaki własnościowe umieszczone w książkach na przestrzeni wielu lat. Inspiracją do powstania niniejszego tekstu była proveniencja pieczętek tuszowych zamieszczonych na kartach poematu Gustawa Daniłowskiego *Na wyspie*. Dzięki pozyskanym informacjom o właścicielach znaków własnościowych Autorki miały możliwość zaprezentowania udokumentowanej drogi zarówno samej książki, jak i osób z nią związanych na przełomie XIX i XX wieku.

W części dotyczącej materiałów i sprawozdań jako pierwszy prezentujemy tekst Anny Bogowskiej o konferencji „Biblioteka naukowa w świecie cyfrowym i analogowym”, organizowanej przez Bibliotekę Główną Politechniki Świętokrzyskiej w dniach 13–14 września 2022 roku w Kielcach. Autorka szczegółowo omówiła zaprezentowane na konferencji wystąpienia, krótko charakteryzując każde z nich. Liczni prelegenci pochodzili z różnych ośrodków uczelnianych w Polsce. Drugi z tekstów, autorstwa Anny Strumińskiej, Katarzyny Wójcik oraz Urszuli Zielińskiej, dotyczy sprawozdania z przeprowadzonych szkoleń pracowników Biblioteki UMCS w module udostępniania nowego systemu bibliotecznego Alma. Autorki przedstawiły w kolejności poszczególne etapy przeprowadzanych szkoleń podczas wdrażania nowego systemu oraz zwróciły uwagę na pojawiające się problemy z nimi związane.

Wzorem lat poprzednich w prezentowanym tomie znalazł się dział recenzje. Tym razem na uwagę zasłużyła publikacja wydana w Cieszanowie w 2021 roku *Strażniczka kresowej mowy*, pod redakcją Urszuli Kopeć-Zaborniak, Małgorzaty Mizyn i Tomasza Roga. Autorka recenzji, Ewa Grin-Piszczyk, zauważyła, że publikacja miała na celu przybliżenie, a w pewien sposób i uhonorowanie sylwetki Janiny Szajowskiej, cieszanowianki, która przez ponad 40 lat zbierała lokalne, gwarowe powiedzenia, przezwiska i miejscowe nazwy.

Tom 64. zamyka errata do artykułu Joanny Zętar *Wielka Księga Miasta. Fotografie lubelskiej dzielnicy żydowskiej w zbiorach Ośrodka „Brama Grodzka – Teatr NN”*, opublikowanego w 2019 roku, vol. 61 „Folia Bibliologica”, s. 63–83.

Dziękujemy wszystkim Autorom i Recenzentom, dzięki którym ukazał się prezentowany tom „Folia Bibliologica”. W imieniu Redakcji szczególne podziękowania

kierujemy do Auterek za wkład i zaangażowanie w powstanie niniejszego rocznika. Zapraszamy Czytelników do lektury, mając nadzieję, że prezentowane teksty skłonią do dalszych przemyśleń i dyskusji, a być może również własnych badań w zakresie szeroko pojętej problematyki bibliotecznej.

Marta Puszka